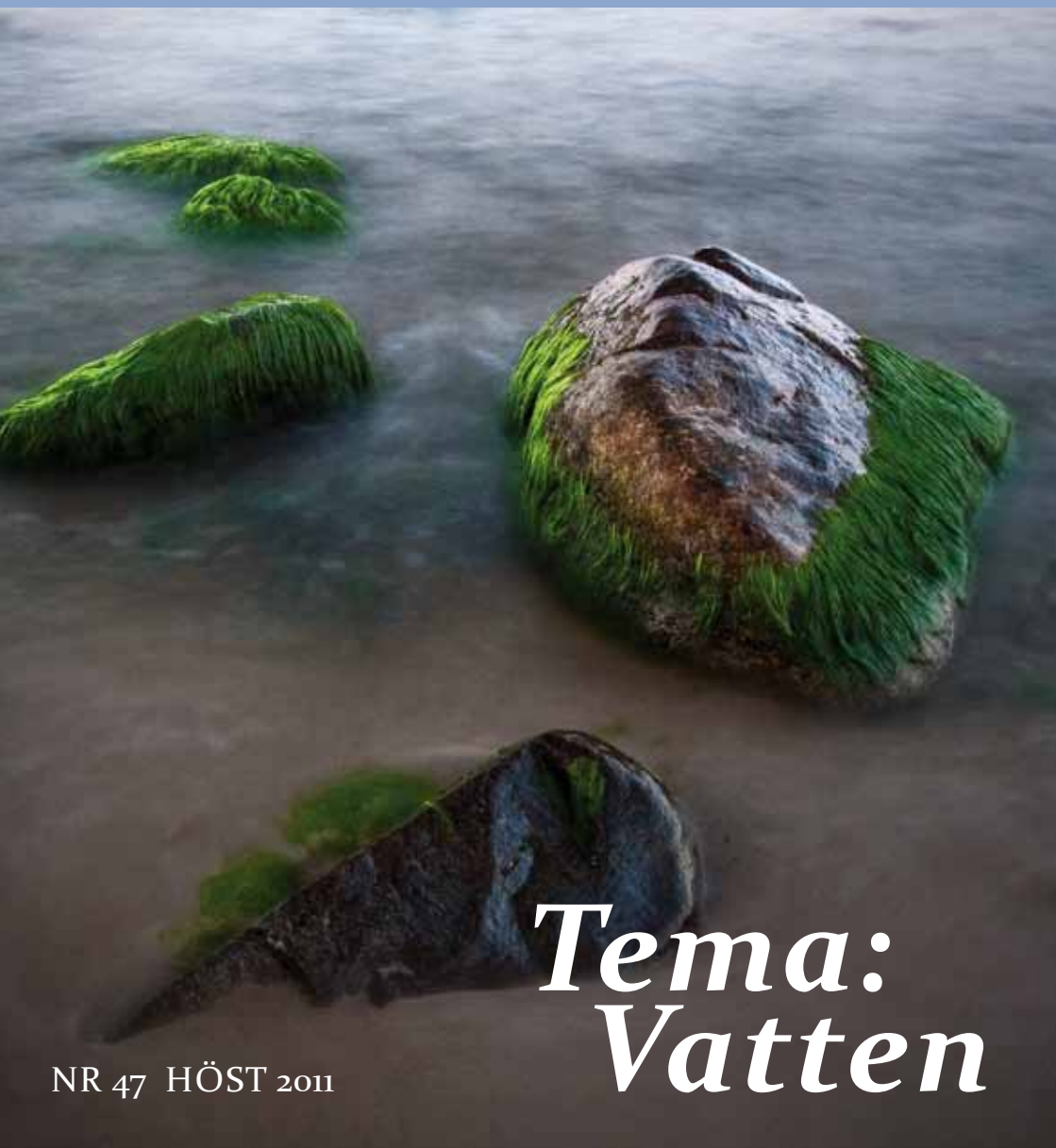

YSTADNATUR

*Tema:
Vatten*

Innehållsförteckning

YstadNatur Nummer 47 Höst 2011

Ledare.....	3
Varför Naturvårdsprogram för Ystads kommun	5
NFY på Internet.....	6
Humleholkar	7
Östersjötorsken.....	8
Allt vårt vatten godtagbart år 2015 – eller?.....	11
Restaurering av Fyleån	14
Fosforläckage i Kabusaåns avrinningsområde	18
Ullhandskrabban igen.....	21
Naturfrågan	22
Nästa nummers tema	23

Redaktion: Bert Rydhagen, Lisbeth Borgström, Ingrid Wilén, Raija Lanås och David Altengård *kontakt@davidaltengard.se*. **Grafisk form:** David Altengård

Styrelse:

Bert Rydhagen <i>ordförande</i>	0411 169 79	<i>bert.rydhagen@telia.com</i>
Raija Lanås <i>vice ordförande</i>	0411 104 61	<i>raija.lanas@sydgym.se</i>
Bengt Celandér <i>sekreterare</i>	0411 174 39	<i>bengtcelander@hotmail.com</i>
Lisbeth Borgström <i>kassör</i>	0411 125 16	<i>lisbeth.borgstrom@telia.com</i>
Kurt Ivarsson	0411 188 07	<i>kurt.ivarsson@zeta.telenordia.se</i>
Helén Nilsson	0411 120 45	<i>helen-n@telia.com</i>
Margareta L Nørregård	0411 52 61 30	<i>hage44@swipnet.se</i>
Ingrid Wilén <i>suppleant</i>	0411 727 38	<i>ingrid.viln@telia.com</i>
Per Jersling <i>suppleant</i>	0411 122 87	<i>per.jersling@folksam.se</i>

Adress: NFY c/o Bert Rydhagen, Snapphanegatan 7, 271 36 Ystad **Plusgiro:** 17 06 11-8

Ordförande har ordet

Vatten, vatten, bara vanligt vatten!

Visst, vatten är vanligt! Vi vrider på kranen och – nästan alltid – kommer det vatten. Det regnar, ibland efterlängtat, ibland på fel dag och fel ställe. Det blir under noll och snön faller. Världen blir vacker, om man slipper skotta varje dag. Vi åker till havet och kastar oss i vattnet och njuter av vattnet som en del av sommaren. Vattnet är en så vanlig del av vår vardag att vi inte tänker på det. Bara vanligt vatten! Självklart!

Vatten får väl också sägas vara vanligt, eftersom 2/3 av jordens yta täcks av vatten. Våra kroppar består till största delen av vatten, av någon anledning är män vattnigare, 60 % mot en kvinnas 55%. Och mycket vatten får vi också i oss med maten, inte bara när vi dricker. 95 % av en tomat är vatten.

Är vattnets vanlighet skäl att nonchalera det? Nej, absolut inte. Det är inte bara det självklara faktum, att inget liv kan existera utan vatten

som gör det till en unik produkt. Låt mig ta fram några fakta om vatten som kan få oss att känna en djup respekt för vatten.

En unik resurs.

För det första ska vi vara medvetna om att allt vatten på jorden varit med sedan jorden bildades och inget nytt kommer till. De vattenmolekyler vi får med ett glas vatten har alla en historia och har förmodligen passerat ett antal människor och djur före oss. Det bildas alltså inget nytt vatten, vi måste vara aktsamma om det vi har.

98 % av allt vatten är saltvatten - våra hav. 1,6 % av sötvattnet ligger som inlandsisar och glaciärer, alltså bundet i is. Resten, 0,4 %, är grundvatten, markvatten, floder, sjöar. Det är den lilla delen som vi kan använda för vår överlevnad.

forts. nästa sida

En unik egenskap

Alla vätskor expanderar när de värms upp och krymper när temperaturen sjunker. I fast tillstånd är deras massa mindre än som vätskor eller gaser. Vattnet avviker på ett sätt som har dramatiska konsekvenser. Från +4 grader börjar det expandera igen och is har nästan 10 % större volym än vatten. Is flyter således, tack och lov.

Utan denna unika egenskap skulle sjöar och hav frysa till is från botten. Ingen is skulle hindra värmeutstrålning från vattnet och det skulle öka takten i isbildningen. Vad detta skulle innebära för allt liv kan man spekulera över. Men troligen är det så att vi existerar tack vare denna avvikelse hos vattnet. Det unika vattnet!

Vårda vattnet!

Det har denna vår kommit oroande tecken på att vi inte tillräckligt respekterar vårt vatten. Hanöbukten är tydligen inte frisk. Fiskare rapporterar om dåliga fångster och den fisk

de får upp har sjukdomar och skador. En infekterad diskussion har gällt tillstånd att få använda kemiska bekämpningsmedel i vattenskydds-områden. Ålen är på väg att försvinna helt. Ser vi ut över världen är utfiskning ett alltför vanligt problem.

EU har visat att man tar vattnet på allvar. I Ramdirektiv för vatten fastslås, att allt vatten ska ha godtagbar kvalitet år 2015. Men även om lagar och bestämmelser är viktiga och nödvändiga – respekten för vatten är viktigare. Inser vi vattnets värde, är det en självklar sak att vårda vattnet. Låt oss hoppas att den insikten sprider sig och att kommande generationer kan glädja sig åt friskt vatten!

Bert Rydhagen

Varför Naturvårdsprogram för Ystads kommun

Naturvårdsprogram för Ystads kommun (samrådshandling) kan verkligen rekommenderas för alla att läsa. En lagom utförlig landskapshistoria och beskrivningar av en rad intressanta naturområden ger något för alla. NFY har yttrat sig positivt och vi hoppas att den klarar sig genom remissrundan och kan antas senare i år.

YN har bett författaren kommunekolog Siv Bengtsson Lindsjö om en bakgrund till programmet.

I Ystads kommun finns många fina naturområden med höga naturvärden, både i ett kommunalt, regionalt, nationellt och internationellt perspektiv. Att förvalta och vårda dessa naturmiljöer är en synnerligen viktig uppgift.

Naturvårdsprogrammet beskriver kommunens natur, växter och djur och hur dagens landskap har vuxit fram. I naturvårdsprogrammet finns utflyktstips och stor vikt har också lagts på att lyfta fram vardagslandskapets värden. I en separat åtgärdsdel finns förslag på lämpliga åtgärder för att utveckla och vårda naturmiljöerna och här betonas vikten av att koppla samman öar av natur till ett nätverk med naturområden. Detta för att förbättra förutsättningarna för växter och djur

och inte minst för att människor ska få tillgång till god natur- och kulturmiljö.

Tanken är att naturvårdsprogrammet ska tjäna som underlag för kommunens naturvårdsarbete och som inspirations- och informationskälla om naturen i Ystadstrakten till markägare, allmänheten, skolor m.fl. Men det är viktigt att tillägga att utan markägarnas godkännande går det inte att genomföra några projekt på privat mark.

Naturvårdsprogrammet har varit ute på samråd under våren 2011 och kommer efter revidering att ställas ut under hösten 2011.

forts. nästa sida

NFY på Internet

Naturskyddsföreningen
Ystad

Hem

Program våren 2011

Uttflyktsmål

Rapporter våren 2011

Rapporter hösten 2010

Inventeringar

Botanikcirkeln

Klimatgruppen

Naturfoto

Sydöstra Skånes

Fågelklubb

Styrelsen / kontakt

Välkommen till NF Ystad

Åkerklätten, föreningens symbol, en blöt "Vilda blommornas dag" 19/6. Foto: Hålen Nilsson

Välkommen till Naturskyddsföreningen i Ystad (NFY) som är en lokal krets av Naturskyddsföreningen. Vi ser det som vår uppgift att försvara, vårda och utveckla naturen i vår kommun. Vårt arbete kan förenklat fördelas på tre områden:

- Exkursioner, föredrag, bildvisningar, studiecirklar och andra aktiviteter för att ge människor möjlighet att lära känna vår natur. Större kunskap betyder större stöd för vårt arbete.
- Bevaka kommunen och andra aktörer, som genom planer eller olika former av exploatering gör ingrepp i naturen. Vi kan också påverka genom att delta i referensgrupper för t.ex. Agenda 21 och ett nytt naturvårdsprogram.
- Aktivt naturvårdsarbete. Ett tjugotal småvatten är resultatet av vårt arbete under 90-talet. Vi ännar också en naturbetesmark väster om Svarte och ser till att det går betesdjur där. I Sandskogen har vi på en öppen plats "Hasselunden" planterat hassel och ädel lövträd.

På vår hemsida kan Du läsa mer om vad vi gör. Här finns också beskrivningar av projekt, som vi driver eller är delaktiga i, t.ex. åtgärder för att rädda kornsparven.

Hör gärna av dig till oss, om Du vill veta mer eller Du kanske uppmärksammat något

Naturskyddsföreningen
i Ystad

Åkerklätten är ett gammalt åkerogräs som i stort sett försvunnit p.g.a. moderna jordbruksmetoder. Eftersom Ystads Kommun är ett av de få ställen där åkerklätten fortfarande kan ses har vi valt denna som vår symbol.

På gång i Ystadkretsen:

Vi gör sommaruppehåll till:

Lördag den 6 augusti:

En cykeltur längs havet österut till Nybroån och därefter norrut.

Från Ystads stadsbibliotek kl. 13:30.

Frågor till Ingrid Wilén, 0411-727 36, 0702-263 749.

Klicka här för mer information om aktiviteterna

Länkar till andra delar av Naturskyddsföreningen

Riksföreningen
Skånes länsförbund

Andra lokalföreningar inom
Skåne län

Välj lokal krets

Kontakt:

Naturskyddsföreningen i Ystad
c/o Bert Rydhagen
Snappanegatan 7
271 36 Ystad
bert.rydhagen@telia.com

Övriga kontakttuppgifter

Föreningsdokument:

Verksamhetsberättelse 2010

Verksamhetsberättelse 2009

Verksamhetsberättelse 2008

Vi arrangerar studiecirklar och andra aktiviteter i samarbete med Studiefrämjandet.

Studie
främjandet

För senaste nytt besök NFY:s webbplats:
www.naturskyddsforeningen.se/ystad

Humleholkar

Det är brist på pollinerare i trädgården. Varför inte redan nu planera för nästa vår och snickra en humleholk. Då kan den finnas på plats när de första humlorna tittar fram ur sin vinterdvala.

En humleholk kan göras av vanliga bräder eller vattenfast plywood, en låda med storlek cirka 30x25x25 cm. Locket sätts fast med gångjärn för att kunna öppnas. På ena sidan under locket lämnas en 12 mm bred springa, humlornas flyghål. Invändigt målas holken med en tunn lervälling.

På botten av holken bäddas med mjukt material, t.ex. torr moss. I naturen lägger humlorna sina bon i övergivna smågnagarbon. Lämpligt att lägga något i holken som doftar mus, t.ex. ett gammalt musbo eller strömmaterial från en djuraffär.

På våren brukar humlorna flyga på låg höjd över marken, sökande efter boplatser, då är det tid att placera ut holken. Om förhoppningsvis en humledrottning flyttar in är det intressant att följa samhällets utveckling. Den första tiden sliter humlemor ensam med att samla pollen och nektar till sina larver. Om-sider får hon hjälp av arbetshumlor.

Under sommarens lopp utvecklas samhället med mera arbetshumlor. Under augusti börjar könsmogna humlor synas. Längre fram på hösten börjar samhället avvecklas. Alla utom de befruktade honorna, som söker övervintringsplatser, dör. När verksamheten i holken avvecklats rengörs den. Allt bomaterial skrapas bort och holken tvättas och ställs undan i väntan på en ny humlesommar.

Även solitärbin (ensamlevande) bidrar till pollineringen av fruktträd och bärbuskar. Det finns många olika arter, några är beroende av hållrum för sin förökning. Dessa gynnas genom att man hänger ut ett knippe av vass, trädgårdsbambu eller borrar hål, 3-10 mm, i trädklampar.

Folke Ohlsson

Östersjötorsken

Internationella Havsforskningsrådets årliga råd för fiskbestånden visar att torsken i östra Östersjön nu har återhämtat sig till nivåer som senast rådde i slutet på 1980-talet. Även det västra torskbeståndet visar positiva tecken. Fiskeriverket ger därför konsumenterna rådet att gärna äta svenskfångad, lagligt landad fisk.

I östra Östersjön fiskas nu enligt vad som bedöms vara ett maximalt hållbart uttag. En stor mängd torsk är nu tillgänglig, vilket gör att havsforskarna kan rekommendera ett höjt kvotuttag för östra beståndet med 15 procent till 64 000 ton under 2011, i enlighet med EU:s återhämtningsplan.

- Utvecklingen för torsken i Östersjön är tillfredsställande. Återhämtningen visar att förvaltningsåtgärderna under de senaste åren gett bra resultat. Det visar också på vikten av att följa Internationella Havsforskningsrådets rådgivande kommittés, ICES, råd och en långsiktig förvaltningsplan, säger Fiskeriverkets generaldirektör Axel Wenblad.

Max Cardinale, forskare på Fiskeriverket, menar att beståndet har stärkts trots ogynnsamma miljöfaktorer och en relativt svag rekrytering av ung torsk.

- Resultaten understryker återigen att en god förvaltning av fisket, inte klimatet eller andra faktorer i ekosystemet, är det som har haft störst påverkan på torskbeståndet de senaste åren, säger Max Cardinale.

Positiva resultat rapporteras nu även för det västra torskbeståndet i Östersjön. Andelen torsk som dödas genom fiske minskar och mängden torsk uppvisar en stabil trend. Forskarna rekommenderar därför en ökning av kvoten på Östersjöns

Foto: David Altengård

västra torskbestånd med 6 procent till 18 800 ton. Även detta förslag går i linje med EU:s förvaltningsplan.

Svensk torsk kommer till 90 % från Östersjöns Östra bestånd (finns mellan Bornholm och Öresund). Ca 10 % av den svenskfångade torsken kommer från Östersjöns västra bestånd (väster om Bornholm). En mycket liten del av svenska torsken tas i Västerhavet. Bestånden i Skagerrak och Kattegatt är mycket svaga och kvoterna därför mycket låga. Sverige delar här fisket med andra länder, främst Danmark som har mer än två tredjedelar av kvoterna.

Kan jag köpa torsk med gott samvete?

Fiskeriverket sätter kvoter och begränsningar för fisket så att all fisk som fångas lagligt ska gå bra att köpa med gott samvete. De fisken och redskap som vi inte tycker är OK är inte heller tillåtet.

De råd som vi på Fiskeriverket ger till konsumenterna är därför: Åt gärna svenskfångad, lagligt landad fisk!

forts. nästa sida

Som konsument är jag kanske beredd att betala ett något högre kilopris om jag vet att den fångstmetod som använts har låg miljöpåverkan, liten bifångst och ger hög kvalitet på fisken.

Jag vill kanske också helst ha närfångad fisk, som landats i bygden där jag bor.

På kort sikt kommer en fiskare knappast att låta bli att fiska på grund av konsumenterna. För fiskaren är det i första hand kvoterna som styr. Om inte svenska konsumenter köper fångsten säljer han istället på export till kontinenten. Samtidigt som vi i Sverige väljer något annat till middag istället, något som kanske på det hela taget inte är bättre. Men, därmed inte sagt att man som konsument helt saknar möjlighet att påverka. Självklart skall vi ställa krav på fiskbranschen, på politiker och Fiskeriverket.

Olika redskap har olika miljöpåverkan.

Det kan vara mycket svårt att bedöma hur stor miljöpåverkan en fisk har haft på sin färd från hav eller sjö till fiskdisk. Det beror bland annat på fångstmetod och hur mycket bränsle fartyget drar och även på hur mycket

fisken transporterats när den kommit i land.

Trålning drar mer bränsle än passiva redskap, som nät, bur och krok. Men å andra sidan blir fångsten betydligt större så bränsleåtgång per kilo fisk är oftast mycket lägre för trålfiske.

Den 1 juli 2011 lades Fiskeriverket ner och en ny myndighet, Havs- och vattenmyndigheten, HaV, öppnade. En del av fiskefrågorna har lagts över på den nya myndigheten och en del har lagts på Jordbruksverket. Ny hemsida är www.havochvatten.se.

Alla uppgifter är hämtade från Fiskeriverkets webbplats och är sammanfattade av Ingrid Wilén.

www.fiskeriverket.se

Allt vårt vatten godtagbart år 2015 – eller?

Foto: David Altengård

Sedan år 2000 arbetar EU:s medlemsländer mot samma mål när det gäller vatten – grundvatten, åar, sjöar, kustvatten – att allt vatten ska ha godtagbar kvalitet år 2015. Ramdirektivet för vatten togs av den svenska regeringen år 2004 och en speciell myndighet inrättades för att se till att arbetet kom igång, besluta om åtgärdsplaner och följa upp arbetet.

Foto: David Altengård

Sverige har delats in i fem vattendistrikt. Indelningen har skett efter vattendragens avrinningsområden. Vi tillhör södra Östersjöns vattendistrikt liksom större delen av Skåne. Rönneås avrinningsområde tillhör Västerhavets vattendistrikt. Södra

Östersjön räknas nå upp till Bråviken och myndigheten har sitt kontor i Kalmar.

Arbetet med våra vatten kan förenklat sägas ha följande inslag: kartläggning och karakterisering av

vattnet; fastställande av kvalitetsmål; åtgärdsprogram; genomförande; uppföljning och övervakning. Det här arbetet beräknas ta sex år. Har inte vattnet uppnått godtagbar status upprepas proceduren. 2015 bör målet vara nått, men svårt förstörda vatten kan tänkas få förnyad prövning 2027.

För att arbeta med vattenfrågor i en kommun kan vattenråd bildas. Här kan ingå representanter för kommunen, fiskevårdsföreningar, dikesföretag, industrier med utsläpp i vattendrag, kraftbolag, ideella föreningar, ja, alla som har påverkan på och del i vattenområden. Vi i NFY är medlemmar i det vattenråd som bildats av Tomelilla och Ystads kommuner för Nybroån, Kabusaån och Tygeå. En avgift utgår, högre för företag, symbolisk för föreningar. Ett "privat" råd finns för Svarteån och Charlottenlundsbacken.

Ett vattenråd är ingen myndighet och kan alltså inte fatta beslut. Diskussioner kan föras, idéer kan kläckas, förslag kan lämnas till vattenmyndigheten. Kunskaper om vattenområdet och intresse för att vattnet ska uppnå god status är drivkraften för ett vattenråd. Det innebär att arbetet i olika vattenråd i Skåne har nått olika långt. Än finns det inte mycket att rapportera från Nybroåns vattenråd men kanske kan

vi hoppas på ändring med nya representanter efter årsmötet i maj. NFY har i Länsstyrelsens vattenmöten följt utvecklingen i andra kommuner och vattenråden har verkligen en uppgift att fylla.

Bert Rydhagen

Vad innebär då vatten "med godtagbar status"?

Följande mål har satts upp:

- En god ekologisk och kemisk vattenstatus i alla EU:s länder
- Trygga en rättvis och hållbar vattenanvändning
- Skydda och förbättra tillståndet i grundvatten, sjöar, vattendrag och hav
- Mildra effekter av torka och översvämningar
- En enhetlig skötsel av vatten i Europa

*Läs mer och kolla
olika vattens status på:
www.viss.lst.se*

Restaurering av Fyleån

Högestad och Christinehof Fideikommiss AB och Röddingebergs gård bestämde år 2007 att undersöka möjligheten att återskapa Fyleåns meandring och höja grundvattenytan i området. Sedan dess har flera undersökningar och beräkningar genomförts. Projektet fortlöper och det närmaste målet är att färdigställa ett förslag på åtgärder som sedan ska lämnas till myndigheterna för godkännande. Om allting löper på så är förhoppningen att de konkreta åtgärderna kan påbörjas inom ett par år.

Bakgrund

Fyleån är ett av källflödena till Nybroån, i södra Skåne. Fyleån rinner upp strax sydväst om Eriksdal och rinner genom Fyledalens dalgång. Längs sluttningarna finns det flera källsprång där små bäckar rinner upp som sedan mynnar i diket i botten. Delar av dalbotten är torr medan det finns rester av kärr i andra delar. Hela området utnyttjas idag som betesmark.

Under 1800-talets mitt påbörjades utdikningen av Fyleån och Fyledalen. Utdikningarna gjordes dels med syfte att skapa odlingsbar mark men också för byggandet av järnvägen. I samband med detta anlades ett dränerande dike längs själva banvallen. Den senaste utdikningen genomfördes på 1930-talet. De små tillflödena är idag kulverterade eller utträtade och vattennivån är sänkt.

Det stora diket har rensats mer eller mindre regelbundet fram tills för ca 10 år sedan. Längs vattendraget finns idag vallar av rensningsmassor från tidigare rensningar.

Historiska kartor visar att det i början av 1800-talet fanns en slingrande bäck i dalbotten. Närmast bäcken fanns översvämmande mader som användes som slåttermark (Wigfors, Mikael, Svensk Bot. Tidskrift. 81). Närmare slänterna fanns rikkärr och intermediära kärr. Flera mindre vattendrag rann längs de branta dalsluttningarna ner i ån. Under 1800-talet fanns utter i området och fågelfaunan var betydligt rikare än i dag.

forts. nästa sida

Foto: Lisbeth Borgström

Områdesbeskrivning

Delar av området ligger inom Fyledalens Natura 2000-område. Ån är klassad som nationellt värdefullt vatten för fisk med arter som tjockskalig målarmussla och en betydande stam av havsvandrande öring. Ån är klassad som nationellt särskilt värdefull för kulturvärdena. Ån är också klassad som regionalt särskilt värdefullt vatten utifrån naturvärdena.

Enligt förslag till åtgärdsprogram för Södra Östersjöns vattendistrikt klarar inga av Nybroåns vattenförekomster miljö kvalitetsnormen god ekologisk vattenstatus till 2015 om inte åtgärder vidtas inom avrinningsområdet.

Orsaken till problematiken är övergödning tillsammans med negativ påverkan på vattendragets naturliga flöde och form.

Arter som är karakteristiska för området är, förutom havsvandrande öring, stensimpa, kungsörn, kronhjort och lövgrodor. Förutom dessa arter har 14/15 olika fladdermusarter registrerats i området, bland annat den rödlistade barbastellen.

De sociala värdena i området är höga och används flitigt som rekreationsområde. I anslutning till området finns ett gammalt järnvägsspår som i dag nyttjas för dressincykling.

Syfte och mål

Syftet med projektet är att låta ån få ett meandrande lopp och att den årligen får möjlighet att svämma över sina breddar.

*Charlotte Lindström,
kommunekolog i Tomelilla*

Övergripande mål är följande:

- Åtgärderna ska återskapa miljöer som kan gynna Fyledalens ekosystem, både på land och i vattnet.
- Åtgärderna ska minska den hydrauliska belastningen på vattendraget nedströms och på så sätt minska transporten av näringsämnen till Östersjön.
- Områdets tillgänglighet ska öka i delar av planeringsområdet och åtgärder för att underlätta för rörligt friluftsliv.
- Ett viktigt mål är att områdets hävd ska bibehållas.

Förväntat resultat

Projektet förväntar sig fem olika resultat:

1. Ån meandrar åter längs en 4,6 km lång sträcka.
Återskapa 65 ha temporära och permanenta våtmarks- miljöer i anslutning till ån.
2. Att återfå en mer naturlig flödesregim i vattendraget.
3. Återskapa förutsättningar för olika våtmarkstyper av ursprunglig karaktär.
4. Skapa förutsättningar för tjockskalig målarmussla.
5. Tillgängligheten för rörligt friluftsliv ökar.

Fosforläckage i Kabusaåns avrinningsområde

Den 23 oktober 2000 trädde EU's vattendirektiv eller 2000/60/EC i kraft. Direktivet skulle med hjälp av juridiska ramar skydda, restaurera samt se till att ett hållbart nyttjande av Europas vattenresurser försäkrades. För att målen i vattendirektivet om t.ex. samtliga yt- och grundvatten ska uppnå en "god status" till 2015, var det upp till varje medlemsland inom EU att välja auktoriserade organisationer inom landet som kunde se till att dessa mål uppnåddes. Detta i sig ledde till att olika vattendistrikt bildades i Sverige där varje distrikt ansvarade för de yt- och grundvattentäkterna som fanns inom distriktets gränser. För att underlätta arbetet för vattenmyndigheten upprättades vattenråd. Vattenråden är plattformar där olika aktörer med olika intressen och kunskaper möts och kan diskutera fram hållbara åtgärdsprogram för de vattendrag som finns inom vattenrådets gränser.

För att kunna skapa hållbara åtgärdsprogram måste data om de olika vattendragen samlas in vilket ledde till att följande examensarbete såg dagens ljus. Examensarbetet gick ut på att skapa en bild av fosforläckaget inom Kabusaåns avrinningsområde. Under själva examensarbetet togs 31 vattenprover som undersöktes för koncentrationen av ammonium, nitrit nitrat, totalkväve, fosfatfosfor samt totalfosfor (Tot-P). Även 39 markprover togs inom avrinningsområdet vilka undersöktes för lättlösliga näringsämnen. Näringsämnena var följande: fosfor (P), kalium, kalcium, järn, magnesium

och aluminium. Utöver de olika proverna insamlades även flödesdata från de olika biflödena som finns inom Kabusaåns avrinningsområde samt data om t.ex. nederbörd och temperatur för de senaste 15 åren.

Följande avrinningsområden ingår i Kabusaåns avrinningsområde: Kabusaån södra (Ks), Kabusaån norra (Kn), Hammar + Tuve (HT), Tuvebäcken (Tb), Hammar rännan (Hr), Svalevadsån (Sv), Norre å (No), Hannasån (Ha), Kalsbäcken (Ka), Kviedalsbäcken (Kv), Bollerupsån (Bo) och Södra Spjutstorpsån (Ss).

Foto: David Altengård

För samtliga vattendrag inom Kabusaåns avrinningsområde dominerar lösligt fosfor vilket kan ses i diagram 1. Vad som även kan utläsas från diagrammet är att de högsta värdena av Tot-P uppmättes i Bollerupsån och de lägsta värdena uppmättes i Kalsbäcken. Använder man sig av Naturvårdsverkets klassificering för Tot-P för sjöar

(vilket även kan appliceras på vattendrag för att få en uppfattning om tillståndet) ser man att mer än hälften av vattendragen hamnar i klasserna 4 och 5. Det innebär att halterna av Tot-P antingen är mycket höga eller extremt höga.

forts. nästa sida

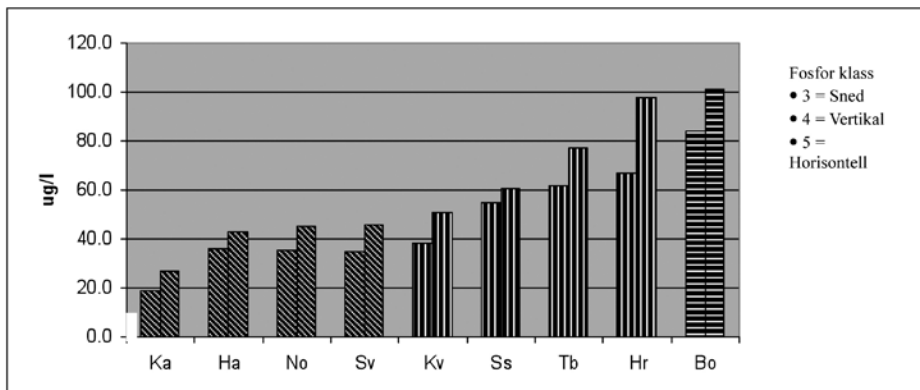

Diagram 1: Diagrammet visar medelvärden för Tot-P (den högra stapeln av de olika stapel-paren) resp. lösligt fosfor (den vänstra stapeln av de olika stapel-paren) där det lägsta värdet är närmst y-axeln och det högsta värdet längst åt höger. Diagrammet visar även fosforklass för Tot-P.

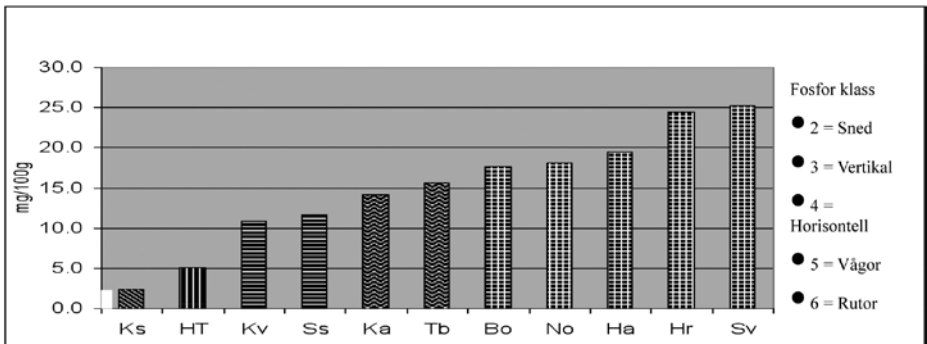

Diagram 2: Visar medelvärde för lösligt fosfor (mg/100g) i markerna inom varje del-avrinningsområde. Diagrammet visar även vilken fosfor klass de olika värdena hamnar i.

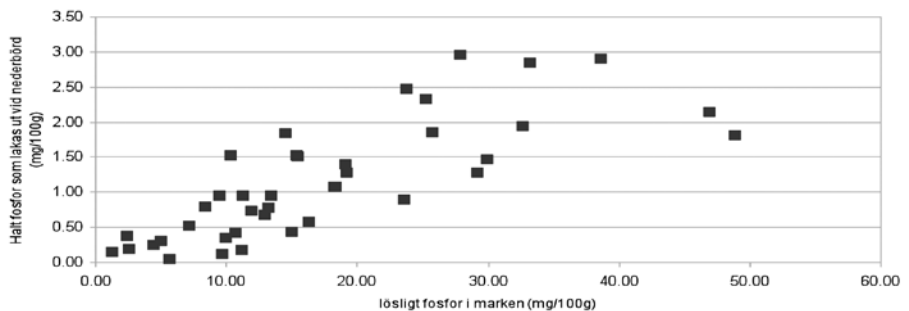

Diagram 3: Visar utlakningen av lösligt fosfor (mg/100g) i förhållande till halten av lösligt fosfor (mg/100g) som finns i marken.

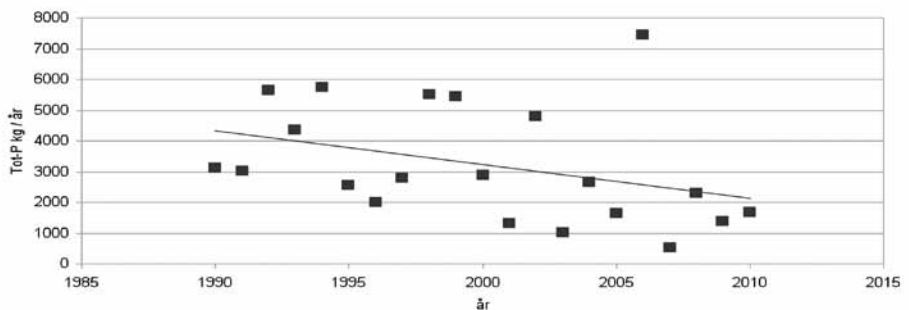

Diagram 4: Diagrammet visar mängden Tot-P som uppmätts vid Kabusaåns mynning från 1990-2010.

Även för jordproverna låg halten av lösligt fosfor högt vilket kan ses i diagram 2. De högsta halterna av lösligt fosfor fanns inom avrinningsområdet för Svalevadsån och de lägsta halterna påträffades inom avrinningsområdet för Kabusaåns mynning.

I denna studie kan ett tydligt samband ses mellan halten lösligt fosfor i marken och hur mycket som lakas ut vid t.ex. nederbörd, se diagram 3.

I det sista diagrammet kan det ses att utlakningen av fosfor har minskat sen början av 90-talet, se diagram 4.

De slutsatser man kan dra från denna studie är att halten av lösligt fosfor dominerar i de olika åarna. Detta beror med all sannolikhet på att jordarna inom avrinningsområdet har en mycket hög halt av lösligt

fosfor. Det som inte kan ses i denna text är att det även finns indikationer på punktkällor längs Bollerupsåns avrinningsområde. Dock måste fler prover tas för att man med säkerhet ska kunna säga att så är fallet.

Det bästa tips som kan ges är att ta fler prover i de olika åarna samt samarbete, utbyt information och kunskap med varandra. För att kunna minska utlakningen ytterligare behövs eventuella punktkällor identifieras och markägarna måste involveras i större utsträckning. Engagemanget av markägarna är av stor betydelse då de ofta har en stor kunskap om strukturer och innehåll i sina marker. Slutligen måste det poängteras att problemet som finns i vattnet uppstår på land.

John Nörregård

Ullhandskrabban igen

Natur på Bornholm (2010), tidsskrift för Naturhistorisk Forening for Bornholm, har anlänt och har bl.a. en artikel om ullhandskrabba, funnen 2009 på Bornholm. Jämför föregående nummer av YN! Även på Bornholm spekulerar men på om en invasion är tänkbar men kommer fram till att förhållandena, bl.a.

salthalten inte gör det troligt. Denna Kinainport kan, där förhållandena passar den, bli talrik och ställa till en del bekymmer. Så vårt exemplar från Charlottenlundsbäcken blir förmodligen ett "enstaka fynd".

Bert Rydhagen

Naturfrågan

Visst är det mycket man undrar över när det gäller naturen och allt finns det väl inte heller svar på. Men – vissa frågor hänger kvar och man kan inte riktigt släppa dem. Har Du en sådan fråga, skriv till YN. En och annan fråga kan vi kanske svara på, men framför allt har vi kontakter, biologer, forskare som kan ha svar på just Din fråga.

Vi börjar med en fråga som ställdes av en markägare på Öja mosse.

- Jag har bara sett några få vipor de senaste åren. Vart har viporna tagit vägen?

Samma fråga har fler ställt sig. Antalet vadare har nämligen minskat även i Danmark och norra Europa. I Kristianstads Vattenrike har - trots allt man gjort där för att gynna våtmarksfåglar - flera vadare, som tofsvipa och rödspov, minskat rejält. Därför kallade man samman forskare från våra grannländer till ett seminarium i april i år. Några

slutgiltiga svar finns inte, men orsaker som dryftades var: ”ökning av predatorer (räv, kråkor), igenväxning av strandängar, torrläggning av diken, intensifierat bete och slätter, regnfattiga vårar, sommaröversvämning och ökat betestryck från gäss” (Aktuellt från Kristianstads Vattenrike).

Nu gäller det att utvärdera och arbeta vidare med de förändringar man tror är viktiga för fåglarna.

Nästa nummers tema

I Nästa nummer av YN skulle vi vilja ta upp ekosystemtjänster. Vad betyder pollinerande insekter för skördarna? Naturlig reglering av klimatet? Erosionskontroll? Det finns en rad sådana tjänster och de förtjänar uppmärksamhet. Har du idéer eller frågor, hör av Dig till redaktionen.

Du håller i din hand första numret av YN formgivet av David Altengård. Nytt tryckeri tillåter oss också att debutera med färgbilder. Vi hälsar David välkommen och hoppas på ett lika långt och givande samarbete som vi hade med Sven Persson.

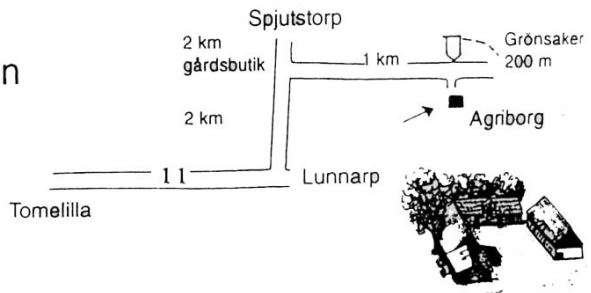
Utgivningen av YN kostar en slant och har hittills kunnat ske tack vare gåvor från våra medlemmar. Vi bifogar ett inbetalningskort och hoppas på fortsatt stöd. Varje bidrag är viktigt och avgör kommande utgivning.

Redaktionen

Potatis • Grönsaker • Ägg

Maria o Arne Persson
0417-311 30

Allt för Dina husdjur

YSTADS ZOOLOGISKA

Tegnergatan 1, Ystad
Tel 0411 - 163 85

VÄLKOMMEN TILL

**STANS AUKTORISERADE
HÄLSOBUTIK**

STORTORGET 12
YSTAD
Tel 0411/109 69

Fotlisan

Fotvård - Medicinsk, auktoriserad fotterapeut.

Eva Hultberg

Tel 0411-177 50

Jag finns på Lurendrejargränd 1 (bakom Sagahuset).

Handikappvänligt

Rovfågelskådning i Sydöstra Skåne

- Lär känna våra vanliga rovfåglar under en tre-dagarskurs på vandrarhemmet i Skåne Tranås vårvintern 2012

Välj mellan, 3-5 februari, 10-12 februari och 2-4 mars.

Bildvisning och teori på vandrarhemmet. Exkursion till Fyledalen, Krageholmssjön och Sövdesjön. Kursledare *Kurt Ivarsson*.

- Sommarfåglar på Österlen - en vandringsresa i natur och kultur

Datum 1-3 juni. Kursledare: Sven Svensson

Helpension och buss till utflyktsmålen.

Välkommen att boka på STF Vandrarhem Skåne Tranås

0417 - 203 30 - vandrarhem@skanetranas.com

www.skanetranas.com

Bygdebonus

Bygdens framtid är vår gemensamma framtid. Därför kommer vi att fortsätta återinvestera en del av vår vinst här. Alla våra kunder bidrar till lokal tillväxt.

Läs mer på www.sparbankensyd.se

Sparbanken Syd

YSTAD SIMRISHAMN TOMELILLA KIVIK BORRBY MALMÖ

**Vi har satsat ännu mer på friluftsliv och
har tagit in nya märken som
*Merrell, Haglöfs, Salomon, m fl.***

Hjärtligt Välkomna!!

www.fiskeosportboden.se

FISKE SPORTBODEN
— ALLT INOM FISKE OCH FRITID —

Tel 0411 129 79 Österports Torg 1 YSTAD

Medlemsbilder

Snok - Ingrid Wilén

Skedänder - Bert Rydhagen

Vinterbild från Nybroån - Lisbeth Borgström

Kiselalg *Melosira nummuloidea* - Raija Lanas

*Redaktionen tar tacksamt mot
bilder till nästa nummers tema:
Ekosystemtjänster*

